

futuris meritis et consequenter cum dependentia (inquam) non ipsius prædestinationis, sed ipsius effectus prædestinati.

22. *Argumentum ad hominem contra responsionem.* — Sed contra hoc objicio imprimis ad hominem secundam rationem, qua utuntur auctores illius sententiæ: quia Deus sicut confert in tempore beneficia, ita in æternitate illa prædestinat: sed Deus in tempore contulit Virgini hoc beneficium ex aliquo merito, vel dispositione libera ejus, ergo ita prædestinavit dare illud. Proceditque hic ratio firmius, magisque sine æquivocatione, quia non argumentatur ab effectu ad actum prædestinationis, quæ est sophistica argumentatio, ut infra ostendam, sed argumentatur ab effectu ad objectum prædestinationis, quæ videtur optima collectio, nam sub eadem ratione, sub qua res fit, vel datur in tempore, sub eadem prædestinata est fieri, seu dari quoad objectum ipsum et rationes ejus prædestinatam, quia totum illud debuit sub prædestinatione cadere. Sicut ergo in tempore comparavit Virgo maternitatem, per suum consensum liberum, ita prædestinata fuit in æternitate ad habendam maternitatem ut aliquale præmium sui meriti. Ulterius vero, licet concedamus non fuisse hoc totum prædestinatum in eodem signo, tamen eo ipso, quod intelligimus, Deum in aliquo signo præfinisse absolute, ut hæc femina esset mater Dei, intelligere debemus statim in sequenti signo et ante præscientiam omnium meritorum ejus, præfinivisse, ut darentur illi dispositiones condignæ matri Dei, inter quas dispositiones, non solum virtutum habitus, sed etiam boni actus includuntur. Nam modus ille exequendi prædestinatam incarnationem et maternitatem, medio consensu libero Virginis, profectus est primario ex infinita sapientia et bonitate Dei. Unde æque fuit præfinitus ante præscientiam omnis meriti, ac cæteræ dispositiones et circumstantiæ, præsertim cum in hoc nulla sit repugnantia, vel difficultas, ut statim dicam.

23. Simile argumentum sumi potest ex voluntate, qua Deus decrevit sumere carnem ex semine Abrahæ, eumque eligere, ut esset multarum gentium Pater: quam quidem electionem non mandavit executioni, nisi interveniente libero consensu et fide Abrahæ, et tamen fuit absoluta præfinitio et electio ante prævisam ejus fidem futuram, seu voluntatem. Et ad eundem modum induci possunt multa similia, ut de apostolis, quibus Christus dixit: *Non vos me elegistis, sed ego elegeri vos;* nam

licet demus, loqui de electione ad apostolatam, tamen illum non receperunt sine consensu libero. Et nihilominus ait Christus Dominus: *Non vos me elegistis*, scilicet primo: *Sed ego elegeri vos*, quasi diceret et per electionem meam feci, ut vos me elegeritis. Et eodem sensu dicitur de Paulo: *Vas electionis est mihi iste*. Et Joannes Baptista, vel Jeremias dicit: *Posuit me quasi sagittam electam*.

24. *Ratio a priori.* — *De efficacia divinæ voluntatis esse, ut quod vult infallibiliter fiat.* — Ratio denique a priori est, quia Deus in sua præscientia habet media, per quæ potest in tempore efficere, ut id, quod vult, definite, infallibiliter fiat et nihilominus libere fiat, ergo non repugnat divinæ potestati et voluntati, ut priusquam absolute prævideat aliquid esse futurum, simpliciter, ac definite velit ut illud sit: et simul velit, ut libere sit. Quin potius ut egregie dixit D. Thomas 1 p., q. 22, art. 4, ad efficaciam divinæ voluntatis pertinet, ut quod vult et fiat et infallibiliter fiat, sicut ipse vult. Unde Augustinus in Enchir., cap., 98 dixit: *Quis tam impie desipiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates quas voluerit, quando voluerit et ubi voluerit in bonas non posse convertere*. Et lib. 1 de Gratia Christi, cap. 24: *Intelligent (inquit) posse Deum interna, atque occulta, mirabili atque ineffabili potestate operari in cordibus hominum non solum veras revelationes, sed etiam bonas voluntates*. At vero quod Deus potest facere ex sua plena potestate, potest etiam prædefinite ex se et ex mera sua voluntate. Quia neque id excedit potestatem ejus, nec repugnat bonitati, ut per se constat: nec etiam violat hominis libertatem: quia per tale decretum vult Deus, ut homo ipse velit et libere se determinet, non immutando modum operandi ejus.

25. *Respondetur ad primam rationem secundæ opinionis.* — *Decretum dandi gloriam non est suppositio simpliciter antecedens.* — Unde facile solvitur prima ratio, de qua plura dicam infra tractando de Concordia. Nunc breviter respondeo, illam voluntatem non inferre necessitatem humanæ voluntati, quia non immediate et per se ipsam illam movet (secundum rationem loquimur) sed applicando media congrua, per quæ novit illam voluntatem humanam libere consensuram. Ac propterea tale decretum Dei non est suppositio simpliciter antecedens, quia supponit præscientiam conditionatam de consensu humano libere præstando, si hæc, vel illa media illi applicentur et virtualiter includit respectum ad talia me-

dia, non tanquam ad causam ipsius decreti, sed potius tanquam ad effectum, seu medium applicandum ex vi talis decreti, seu voluntatis.

26. *Respondetur ad secundam rationem.* — Nec secunda ratio majorem vim habet, sed æquivocationem committit in applicatione illius termini *gratis*. Potest enim cadere et in objectum voluntatis divinæ et in ipsummet actum voluntatis Dei, ut libere terminatum ad talem personam. Nos utimur illo hoc posteriori modo: in argumento autem sumitur priori modo, ut ex uno modo fit transitus ad alium, quæ tamen non est bona illatio. Declaro breviter exemplo humano: nam cum aliquis habet voluntatem libere donandi equum amico, tunc vult dare gratis, ita ut aliud adverbium cadat non tantum in actum voluntatis, sed etiam in objectum. At vero voluntas videndi equum, non est voluntas dandi aliquid gratis, ipsa tamen voluntas gratis haberi potest. Cujus signum est, quia talis voluntas interdum existimatur magnum beneficium et amicitiae opus, quod clarius cernitur, quando inter duos, qui tali re indigent, vel illam desiderant, huic potius volo vendere quam illi ex mera libertate: eritque major gratia, quando non solum volo vendere, sed etiam procurare et juvare, ut habeat alius unde emat.

27. *Deus licet gratis eligat homines ad gloriam illam, tamen non dat gratis, sed ut præmium.* — Ad hunc ergo modum intelligenda est hæc Dei voluntas: intendit enim Deus gloriam homini, quem elegit, non utcumque, sed ut coronam et præmium: et ita, quamvis gratis habeat erga illum hanc intentionem, non tamen objectum ipsum vult dare gratis, sed per merita, quæ non prævidet, sed præparat potius, ordine rationis, ut postea videbimus. Non ergo repugnant illa duo, quod Deus in æternitate gratis eligat ad gloriam secundum ordinem intentionis, et tamen quod in tempore non det gratis. Quod exemplis etiam supra positus de gloria corporis Christi Domini et de dignitate matris Dei intelligi potest. Ac denique ex concessis ita convincitur, quia alii doctores concedunt saltem simpliciter affectu voluisse Deum gloriam prædestinatis ante prævisa eorum merita: illum ergo affectum gratis habuit Deus circa homines: et tamen per illum affectum non vult etiam conditionaliter et secundum quid, ut homo habeat gloriam gratis: hoc enim nullo modo desiderat Deus, ut patet etiam in reprobis, quibus Deus vult illo modo gloriam antecedenter, cupit tamen ut ipsi eam mereantur,

non ut gratis habeant: sunt ergo illa duo plane distincta.

28. *Tertia opinio.* — Tertia sententia, Deum circa aliquos eorum hominum, qui salvantur, habuisse hoc propositum efficax dandi gloriam in illo signo primo, non tamen circa omnes, qui salutem ultimam consequuntur. Ex scholasticis hoc tenuit Ochamus, in 1, d. 43, et ibi Gabriel, q. 1, art. 2. Eam vero late explicat et defendit Catherinus, lib. 1 de Prædestinatione, cap. ult., et lib. 3, a principio.

29. Potest autem hæc differentia primo constitui inter angelos et homines. De qua re dicam capite sequenti: nunc enim solum de hominibus lapsis agimus. Itaque Catherinus et alii auctores, quos retuli in hominibus lapsis salvandis constituunt illos duos ordines et moventur ad ponendum aliquos homines præelectos ex modo loquendi Scripturarum, quem infra nos afferemus. Item ex diversis dignitatibus et prærogativis, quas Deus contulit aliquibus hominibus et non omnibus salvandis, ut patet præcipue in beata Virgine, in Joanne Baptista, apostolis, etc. Denique ex diversis modis salvandi homines, qui vel ipsa experientia nobis constant: nam quosdam Deus specialissime prævenit et quasi continue singularia auxilia illis confert et perseveranter, donec ad ultimam et perfectam salutem eos conducat: ergo signum est, illos prælegisse.

30. Altera vero pars, nimirum, quod præter hos aliqui salvantur, etiamsi præelecti non fuerint, præcipue probatur ex ratione dubitandi in principio posita. Quia illa præelectio non est simpliciter necessaria ad salutem consequendam; alias qui ita præelecti non sunt, non haberent ex parte Dei omnia necessaria, et consequenter non esset in potestate eorum salvari. Si autem illa electio non est necessaria, nihil repugnat aliquos, non ita electos salvari. Quod si non repugnat, cur non ita erit? Nam si causa est sufficiens ad habendum hunc effectum sine tali electione, ex tanta multitudine hominum in aliquibus illum habebit. Imo fortasse illa est *turba magna*, visa a Joanne, in Apocalypsi, *quam dinumerare nemo poterat*. Denique ex rebus ipsis hoc videtur fieri verisimile, quia multi salvantur cum sola communi et ordinaria providentia gratiæ: ergo respectu illorum non est necessaria illa peculiaris intentio et dilectio.

31. *Catherini sententia erronea censetur a Soto et aliis Thomistis, sed excusatur erroris aliqua ex parte.* — Ex hac sententia intulit Catherinus duo. Unum est, non omnes qui sal-

vantur, esse Prædestinatos. Aliud est, numerum salvandorum non esse certum, donec sua libertate cum divina gratia perseverent usque ad mortem. Quæ duo tanquam erronea refelluntur a Dominico Soto et aliis modernioribus Thomistis. Sed in utroque erravit Catherinus, magis in verbis, quam in re, consequenter loquendo in sua sententia, quæ licet vera non sit, ut statim dicam, non est tamen digna tam gravi censura. Ille enim solum vocavit prædestinationem, hanc efficacem electionem ad gloriam ante prævisa merita: et ideo non vocat prædestinatos eos, qui ita electi non sunt, quamvis sint gloriam consecuturi. In hoc tamen loquendi modo, quod aliqui non prædestinati salventur, plane dissentit ab Augustino, toto lib. de Prædest. Sanct., et de Bono persever., imo et a modo loquendi Pauli, ut statim dicam. Propter quod D. Fulgentius, lib. de Fide ad Petrum, cap. 35, tanquam fidei regulam statuit: *Firmissime tene et nullatenus dubites, neminem consecuturum salutem, qui prædestinatus non sit.* In secunda vero illatione non existimavit Catherinus, numerum salvandorum non esse certum ex æternitate, donec in tempore perseverent in gratia, ut illi objiciunt adversarii: sed dixit, illum numerum non esse certum in divina, et ex divina voluntate, sed solum ex præscientia, qua Deus cooperationem hominum vidit. In quo fatetur, se dissentire ab Augustino, imo in ejus sententiam gravissimis verbis invehitur, in quo excessit, et est reprehensione dignissimus. Nam ut alia omitam, Cælestinus papa in epistola ad Episcopos Galliae, præsertim capite secundo et Augustinum et doctrinam ejus, præsertim ad gratiam Dei pertinentem, plurimum commendat. Quapropter sententia hæc etiam a nobis rejicienda est.

32. *Vera resolutio.* — Dico igitur, primum actum voluntatis divinæ circa salvandos homines fuisse dilectionem, qua voluit et intendit illis dare gloriam voluntate absoluta et efficaci. Hæc est sententia D. Thomæ, art. 4, et q. 6 de Verit., art. 1, et in 1, d. 40, ubi eam defendunt Capreolus, Hervæus et alii Thomistæ, Scotus item et Durandus et Ægidius, tam ibi, quam d. 41, q. 2, Major, q. 1, art. 2, Richardus, art. 2, q. 1, Gregorius, art. 2 et plures alii recentiores, quos infra addam tractando de causa prædestinationis, ubi etiam plura ex Scriptura et Patribus afferam.

33. *Probaturs conclusio ex sacris litteris.* — Nunc probo ex Paulo ad Ephes. 1: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus*

sancti et immaculati in conspectu ejus in charitate, qui prædestinavit nos, etc., secundum propositum voluntatis suæ. Nam quod Paulus ibi loquatur de voluntate absoluta et firmo decreto constat, tum ex omnium expositione, tum ex verbo *eligendi*, quod supra expendi, tum ex verbo *prædestinandi*, quod adjungit; tum denique ex illo verbo, *secundum propositum voluntatis suæ.* Rursus, quod loquatur de electione mera liberali, quæ antecedit præscientiam futurorum, colligit optime Augustinus, lib. de Prædest. Sanct., cap. 81 et 19, ex illo verbo: *Ut essemus sancti, etc. Non* (inquit) *quia futuri eramus sancti, sed ut essemus:* quia illa particula, *Ut*, denotat terminum, seu finem et consequenter etiam effectum illius electionis, non causam, seu rationem.

34. *Rejicitur expositio quorundam.* — Dicunt ergo aliqui, ex hoc eodem verbo colligi, Paulum non loqui de electione ad gloriam, sed de electione ad gratiam. Sed hoc profecto nullius momenti est. Primo quidem, quia ex verbis Pauli constat, loqui de sanctitate perfecta et consummata, quæ non separatur a gloria, ut constat ex illo: *Ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus, etc.* Deinde quia vel Paulus loquitur de electione ad quacumque gratiam temporalem et hoc dici non potest, quia hæc non semper habet prædestinationem adjunctam infallibiliter, quam Paulus statim adjungit: vel loquitur de Sanctitate cum perseverantia finali, et hæc est sanctitas consummata, quæ infallibiliter conjunctam habet beatitudinem. Et de illa est eadem ratio, quia hæc gratia cum perseverantia finali in executione, seu in re ipsa non comparatur sine aliqua cooperatione liberi arbitrii, nec sine aliquo merito hominis, vel de condigno, vel de congruo, saltem respectu aliquorum effectuum talis electionis: ergo eadem est ratio de electione ad talem sanctitatem et ad gloriam. Imo in ordine intentionis pro eodem reputantur, quia neque eligitur homo, ut sit beatus sine sanctitate perfecta, neque ut habeat consummatam sanctitatem sine beatitudine, quanquam in ordine executionis utrumque comparandum sit per alia media libera. Atque hoc eodem modo induci ad hoc confirmandum possunt verba ejusdem Pauli ad Rom. 8: *Quos prædestinavit, conformes fieri imaginis Filii sui.* Loquitur enim de his, quos prædestinavit, ut fierent Filio conformes in gloria et non tantum in gratia et de his subdit effectus, quos ex vi prædestinationis, in electis Deus operatus est: *Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa miseri-*

cordiæ, quæ præparavit in gloriam, ut statim subjungit, cap. 9. Item 2, ad Timoth. 1, et ad Titum 3, sæpeque alibi, de hac electione gratuita prædestinatorum ad gloriam manifeste loquitur.

35. Quod vero his locis Paulus loquatur de omnibus, qui ultimam salutem consequuntur, constat ex omnium expositione et ex absoluta locutione, quam non possumus nos proprio arbitrio limitare, aut exceptionem ab illa facere. Atque idem confirmant alia testimonia Scripturæ, in quibus hi, qui salvandi sunt, simpliciter vocantur *electi*, ut Matth. 24: *Ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi:* et rursus: *Sed propter electos breviantur dies illi.* Item, quod Christus ad apostolos ait (Joann. 16): *Non vos me eligistis, sed ego elegi vos,* de hac electione intelligitur ab Augustino, libro de Gratia et libero Arbitrio, cap. 1, et ad omnes prædestinatos id extendit, tractatu 86 in Joannem, et ad idem alludit Christus (Joann. 13) dicens: *Ego scio quos elegerim,* significans electionem hanc esse radicem omnium honorum et præsertim doni perseverantiæ. Et idem videtur clarius indicasse (Lucæ 12) dicens: *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* De qua complacencia gratias agit, Matth. 11, cum dicit: *Ita Pater* (utique tibi confiteor) *quoniam sic fuit placitum ante te.* Est ergo hæc electio ex beneplacito Patris et mere gratuita: radixque beneficiorum omnium, quibus salus paratur prædestinato, juxta id Psalm. 17: *Salvum me fecit, quoniam voluit me.* Denique hinc etiam Ecclesia, in quadam oratione usurpavit illum loquendi modum: *Deus, cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus.* Ex quo duo colligere licet. Unum est *electum* simpliciter non vocari, nisi qui ad æternam felicitatem electus est. Aliud est, in æterna felicitate non collocari, nisi qui sic electi sunt.

Mens Augustini pro assertione expenditur.

36. *Ex Augustini sententia electio ad gloriam fuit ante prævisa merita.* — Secundo, est sine dubio hæc sententia Augustini, ut omnes fere auctores hactenus censuerunt, et in lib. 3, de Auxiliis, cap. 16 et 17, late ostendi et defendi. Nunc pauca addemus. Unum testimonium est, lib. de Corrept. et Gratia, c. 7, ubi agens de prædestinatis ait, eos fuisse electos ad regnandum cum Christo, ex Dei voluntate ante omnia merita prævisa. Ubi claris-

sime ponit, et actum voluntatis ante meritum præscientiam et perfectionem absolutam ejus et terminum illius nempe *regnum cælorum.* Nam quod aliqui interpretantur, per regnum cælorum intelligi gratiam congruam, nec est juxta proprietatem verbi, nec juxta mentem Augustini. Nam, ex hac electione putat consequi gratiam congruam, ut patet ab illis verbis: *Quicumque ergo ab illa originali damnatione ista divinæ gratiæ largitate divisi sunt, non est dubium, quin et procuratur eis, audiendum Evangelium et cum audiunt credunt, et in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverant, et reliqua usque ad illud: Hæc omnia operatur in eis, qui elegit eos in Filio suo,* hoc est, qui elegit eos, per electionem gratiæ, id est, per electionem gratuitam et sine meritis, ut statim declarat. Unde subjungit: *Non enim sic sunt vocati, ut non essent electi:* præcessit ergo electio vocationem, et ideo sic, id est, congrue vocati sunt: qui erant electi. Et hoc est, quod subjungit: *Sed quoniam secundum propositum vocati sunt, profecto electi sunt, per electionem, ut dictum est, gratiæ non præcedentium meritorum.* Actandem postquam de immobilitate, ac certitudine illius electionis multa tractasset, conclusit: *Electi autem sunt ad regnandum cum Christo.* Hæc ergo fuit electio gratiæ et sine meritis. Denique consequenter declarat illam electionem esse omnium, qui regnum cælorum consequuntur, quod propterea ibi vocat *regnum electorum,* qui dicunt: *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Et illud: *Quis accusabit adversus electos Dei?* Et tandem de his omnibus concludit accipere perseverantiæ donum: eos vero, qui non accipiunt, non fuisse electos. Omnes ergo, qui salvantur sic electi sunt, sicut etiam apud Augustinum omnes qui salvantur prædestinati sunt, ut aperte docet, libro de Bono perseveran., cap. 14, et sumitur ex eodem libro, cap. 22, ubi ait: *Si qui obediunt, sed in regnum ejus et gloriam prædestinati non sunt, temporales sunt.* Idem colligitur ex lib. de Prædestin. Sanctorum, cap. 17.

37. Hinc etiam est, quod ubicumque Augustinus tractat de speciali providentia, qua Deus protegit et gubernat prædestinatos et rationem differentiæ quærit, cur Deus ita se gerat cum prædestinatis, et non cum aliis, fatetur se nescire causam aliam præter propositum electionis Dei. Sic, lib. de Corrept. et Gratia, cap. 8, quærit, cur ex duobus justis, uni Deus dat perseverantiæ donum, vel illum rapit priusquam malitia mutet intellectum ejus, alterum vero

conservat, donec a justitia cadat, nec ei dat perseverantiæ donum, sed in peccato mori permittit? Ad quam quæstionem nihil aliud respondet, nisi inscrutabilia esse judicia Dei, totumque ex divina electione pendere. Nam, Deus secundum consilium voluntatis suæ, hunc elegit et non illum, et ideo huic præparavit hoc donum et non illi. Sed aiunt, hoc intelligi de electione ad gratiam, non de electione ad gloriam. Sed contra, primo, quia hoc ibidem refert in illam electionem, de qua loquitur Paulus ad Ephes. 1, cum inquit: *Elegit nos in ipso, etc.*, quam ostendimus esse electionem ad gloriam. Item inquiri, de qua gratia sit sermo, cum dicitur, illam differentiam provenire ex electione ad gratiam, an de gratia prout dicit sanctitatem cum effectu perseverandi in illa usque ad mortem, vel de gratia ut dicit auxilium congruum ad hunc effectum. Hoc secundum dici non potest, quia non est consentaneum discursui Augustini, qui ex diversis effectibus et finibus, quos in his personis voluit Deus pro sua liberalitate, colligit diversitatem donorum, alioquin valde frivola esset illius ratio. Si autem dicatur primum, illud est, quod intendimus. Tum quia (ut dixi) hæc sanctificatio usque ad mortem non fit sine cooperatione liberi arbitrii, et ideo eadem, vel major ratio est de illa, quæ de electione ad gloriam, tum etiam, quia talis gratia includit terminum et consummationem ejus et consequenter gloriam. Denique, hunc sensum confirmat idem Augustinus ubicumque loquitur de proposito Dei erga prædestinatos, a quo proposito dicit oriri vocationem illam altam, atque secretam, per quam recipiunt, ut infallibiliter convertantur et indeclinabiliter perducantur ad gloriam. Nam per illud propositum semper intelligit propositum gratuitum Dei perducendi electos ad gloriam, ut videre licet de Prædest. Sanct., cap. 16 et 17, de Bono persever., cap. 6, ubi ita intelligit illud Act. 9: *Crediderunt quotquot præordinati erant in vitam æternam.* Idem cap. 7 et seq., et lib. 8, quæstionum 68. Epist. 46 et 106, huc facit denique quodlibet de Gratia et libero Arbitrio, cap. 49, dicit: *Eum sine peccato esse, quem Deus vult talem esse.* Nam est hæc quædam electio, quæ sine libertate non impletur. Simile est, quod ex Ambrosio refert in eodem libro cap. 46: *Et quem vult, religiosum fecit.* Et alia loca infra tractando de causa prædestinationis, afferemus.

38. Præterea constat ex Epistola Prosperi ad Augustinum, quæ habetur ante librum de Prædest. Sanct., ita fuisse illo tempore sen-

tentiam D. Augustini, de divina prædestinatione et electione intellectam, et ob eam rem multorum animos perturbatos fuisse. Unde in fine Epistolæ, supponendo eundem sensum, ut Augustinianum et verum, petit ab Augustino ut declarare amplius dignetur: *Quomodo per hanc prædicationem propositi Dei, quo fideles fiunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam, nemo eorum, qui cohortandi sunt, impediat, nec occasionem negligentiae habeant, si se prædestinatos esse desperent.* Et sæpe hoc repetit Prosper respondendo ad varias objectiones, quæ contra Augustinum fiebant, et præcipue, cap. 7, ad objectiones Gallorum. Vocat hanc electionem præordinationem, ex qua manat perseverantiæ donum. Et lib. 2, de Vocatione Gent., cap. 26. Idem sentit Fulgentius, lib. 1, ad Monimum, cap. 8 et 13, ubi inter alia inquit: *Quos prædestinavit, (id est elegit) ad gloriam, prædestinavit ad justitiam.* Denique Hugo Vict., quæst. 225, in Epistolam ad Romanos ex mente Augustini, hanc electionem intelligit esse illud propositum Dei, de quo frequens est mentio apud Paulum, a quo procedit singularis illa vocatio ex proposito, quam esse propriam electorum, ait Augustinus, lib. de Prædest. Sanctorum, cap. 3, et sæpe alias.

39. Aliud indicium mentis Augustini sumi potest, ex Epist. Hilarii Arelatensis, ad eundem Augustinum. Refert enim ibi, inter alias contradictiones Gallorum adversus Augustinum, unam fuisse, quod omnes homines, quasi in duas classes divideret, electorum et ejectorum, eosque ita ex sola Dei voluntate distingueret, ut ab una ad aliam transitus esse non possit. Item non ferebant, quod Augustinus verba illa Paul. 1, Timoth. 2: *Vult omnes homines salvos fieri,* de voluntate beneplaciti et efficaci, ac proinde de solis prædestinatis: et non de omnibus hominibus intellexerit, variisque in locis interpretatus fuerit. Quoniam supponebant, ut verum est, Paulum ibi loqui de voluntate. Quam Deus ex se habet, ante omnia hominum merita et hanc nolebant esse particularem ad quosdam, sed universalem ad omnes, ac proinde non esse efficacem et absolutam, sed simplicem seu conditionatam. Intellexerunt ergo Augustinum posuisse illam discretionem hominum ex sola Dei voluntate, antecedente præscientiam meritorum, atque ita elegisse quosdam ad gloriam per solam efficacem voluntatem salvandi illos, quæ est plane electio ad gloriam. In hac vero eorum contradictione et querela, nunquam Hilarius significat aliquid illos imposuisse Augustino;

nec Augustinus in lib. de Prædest. Sanctorum respondet, negando quod ipsi referebant, vel supponebant de mente sua, sed veritatem illius sententiæ ex Sancta Scriptura confirmando. Unde pro hac etiam parte referri potest Gregorius, lib. 5, in 1 Regum, cap. 4, versus finem, quatenus eundem locum Pauli de prædestinatis exponit, quam prædestinationem vult, primo ac per se esse ad vitam æternam, indeque habere, ut media certa, et infallibilia ad talem finem consequendum præstituat.

Rationibus probatur assertio.

40. *Prima ratio.* — *Intensio finis prior est voluntate mediolorum.* — *Electio ad gloriam procedit ex absoluta intentione.* — Prima atque a priori fit, quam D. Thomas attulit, art. 4, quia intentio finis præcedere debet voluntatem circa media, in nobis, quidem saltem ordine naturæ, in Deo vero rationis, ut satis contra primam opinionem daclaravi. Quod autem talis intentio in hoc negotio sit absoluta et efficax, probatur ulterius. Quia intentio debet esse accomodata electioni mediolorum, vel potius modus electionis indicat modum intentionis: sed Deus hoc observat in electione mediolorum, circa salvandos, ut det illis media efficacia, ut talia sint et ut per illa infallibiliter gloriam consequantur, ut etiam auctores secundæ opinionis concedunt: estque expressa sententia Augustini, de Bono perseveran., c. 14, et toto lib. de Prædest. Sanct., et aliis infinitis locis. Ergo signum est, hanc electionem mediolorum procedere ex absoluta intentione. Quod optime indicatur illis verbis Sap. 4: *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus,* et quod Christus ait de ovibus suis, Joan. 10: *Nemo rapiet eas de manu mea.* Quod dictum esse ratione prædestinationis declarat Augustinus, tract. 48, in Joan. Et consonant supra citata verba Christi, Matth. 24: *Propter electos breviabuntur dies illi.* Nam indicant specialem providentiam erga illos, ut declarat optime Bernardus, serm. 68, in Can., et 12, in Psal.: *Qui habitat,* adjungens illud Pauli: *Omnia sustineo propter electos,* et includens, totam Dei providentiam aliquo modo ordinari ad salutem electorum.

41. *Hujus loci ad Romanos interpretatio aliorum.* — *Melior Augustini expositio.* — Denique hoc etiam mihi indicant illa verba Pauli ad Rom. 8: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum:* utique ex speciali Dei cura

circa illos, quæ inde oritur, quod *secundum propositum vocati sunt sancti.* Quod quidem de proposito ipsorum hominum exponunt Origenus, Chrysostomus et Theodoretus, ibi et Cyrillus Hierosolym., in Præfatione Cateches. Multo vero melius Augustinus, lib. 2, contra duas epistolas Pelag., cap. 10, et alibi sæpe, exponit de proposito eos, quos sic gubernat. Quod manifestum est ex verbis, quæ statim Paulus subjungit: *Nam quos præscribit et prædestinavit, etc.*, et de eodem proposito ait cap. 9: *Ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus, sed ex vocante, etc.*, et 2, ad Tim. 1: *Vocavit nos vocatione sua sancta, non secundum merita nostra, sed secundum propositum suum et gratiam.* Ut etiam Augustinus expendit, qui de hoc proposito optime loquitur, lib. de Correp. et Gratia, cap. 12, dicens ex illo manare vocationem congruam, justificationem, etc. Idem, lib. 2, contra duas epist. Pelag., cap. 9.

42. *Secundo ratio.* — Atque hinc possumus secundam rationem formare, quia necesse est fateri, Deum elegisse aliquos ante præscientiam absolutam futurorum ad gloriam, et nulla est ratio excipiendi ab hac electione aliquos salvandos: ergo omnes, qui salvantur, ita electi sunt. Majorem sufficienter probant exempla adducta contra secundam sententiam et quæ tertia sententia afferebat ad probandam priorem suam partem. Et ex effectibus et modo providentiæ Dei circa aliquos videtur evidentissimum. Nam quosdam efficaciter prævenit a pueritia, vel etiam ante naturalis rationis usum: et deinde speciali cura eos conservat toto tempore vitæ sine peccato gravi: alios toto tempore vitæ male viventes, in fine fere miraculose convertit, ut in gratia moriantur, cujus illustre exemplum habemus in bono latrone et similia sunt infinita. Qui ergo negari potest, hoc provenire ex singulari decreto, quo Deus absolute voluit hos salvare.

43. *Cur erravit Catherinus.* — *Providentia erga electos aliquos licet videatur generalis, tamen ut procedit a Deo præsciente specialis est.* — *Nemo sine perseverantiæ dono salvatur.* — Superest probanda minor propositio contra tertiam sententiam, in qua propterea erravit Catherinus: quia nec credidit, nec intellexit scientiam conditionatam futurorum actuum liberorum, quam Deus habet prius ratione, quam eligat. Illa vero supposita, nullam video rationem dubitandi etiam in illa parte. Primo quidem, quia licet providentia supernaturalis erga aliquos salvandos nobis videatur genera-